

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN PREVENIREA ȘI CORECTAREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Valentin Cosmin BLÂNDUL

Universitatea din Oradea

A fi profesor în societatea contemporană presupune asumarea unei responsabilități deosebit de mari. A fi profesor presupune transmiterea eficientă de informații din domeniul de specialitate al acestuia destinate elevilor săi. De asemenea, a fi profesor eficient presupune stabilirea unei relații pozitive cu elevii săi, construită pe încredere reciprocă, cooperare, empatie și interes educațional. Acest ultim aspect menționat presupune acordarea de sprijin pentru problemele cu care se confruntă elevii în încercarea lor de a le rezolva cât mai eficient. În acest sens, pentru numeroși elevi, abandonul școlar poate reprezenta o foarte mare problemă, deoarece aceasta poate crea premisele eșecului educațional și în viață. Astfel, profesorii au un rol extrem de important în motivarea și încurajarea elevilor în a rămâne în sistemul educației formale, în acord cu particularitățile lor. În prezentul articol vom încerca să analizăm câteva aspecte referitoare la principalele modalități prin care profesorii își pot ajuta elevii să-și depășească dificultățile legate de părăsirea timpurie a școlii, respectiv să rămână în sistemul educațional până la absolvirea cu diplomă a ciclului școlar început.

Cuvinte-cheie: *abandon școlar, activități extracurriculare, educație non-formală.*

THE IMPORTANCE OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES FOR PREVENTING AND CORRECTING OF SCHOLAR DROPOUT

To be a teacher in contemporary society is a very important and complex responsibility. To be a teacher means to effectively transmit some information about his specialty to their pupils. This one means to establish a positive relationship to their pupils, building trust, mutual cooperation, empathy and educational care. The last mentioned-one could represent to be preoccupied about the pupils' problem, trying to help them to solve them. For many pupils the scholar dropout represents a huge issue, which can create premises for educational failure. In such circumstances, professors have an important role to motivate and encourage their pupils, according to their personal and familiar particularities. In the present paper, we will try to present some theoretical comments regarding to a few ways by which professors could help their pupils to overcome scholar dropout major risk and stay in the educational system until they graduate it with diploma.

Keywords: *extracurricular activities, non-formal education, scolar dropout.*

Problema studiată

Proiectul **ȘCOALA – ȘANSA MEA!** a fost implementat de *Universitatea din Oradea* în parteneriat cu *Inspectoratul Școlar al Județului Bihor* și a avut ca principal grup-țintă elevi cu risc major de abandon școlar din județul Bihor, localitățile: Avram Iancu, Cărășău, Bogeii, Leș, respectiv Șuncuiuș. Obiectivul general al proiectului: prevenirea și corectarea abandonului școlar în localitățile unde locuiesc elevii vizați în cadrul grupului-țintă prin facilitarea accesului la educație a grupurilor vulnerabile, cu risc de părăsire timpurie a școlii.

Obiectivele specifice ale proiectului au fost următoarele: creșterea gradului de informare în rândul comunităților din cadrul localităților vizate cu privire la necesitatea prevenirii și corectării părăsirii timpurii a școlii, respectiv la efectele negative pe care acest fenomen le-ar avea în viața persoanelor adulte și a societății în care acestea trăiesc; creșterea atractivității școlii și a performanțelor academice ale elevilor care învață în școlile vizate; dezvoltarea parteneriatului „Școala – Comunitate – Părinți” prin conștientizarea faptului că școala aparține comunității și trebuie implicată în demersul educativ, inclusiv în prevenirea abandonului școlar.

Proiectul, care a început pe data de 1 iulie 2010 și a avut o durată de implementare de 24 de luni, și-a propus următoarele activități: organizarea unor întâlniri lunare ale membrilor echipei de management a proiectului în scop organizatoric; organizarea unor conferințe de presă în vederea informării privind obiectivele / desfășurarea proiectului; activități de monitorizare și diseminare; desfășurarea campaniei de informare și conștientizare a elevilor privind importanța prevenirii părăsirii timpurii a școlii, precum și efectele pe termen lung ale abandonului școlar în viața individului adult; elaborarea procesului de contractare și achiziție; desfășurarea campaniei de chestionare a elevilor și a părinților aparținând grupului-țintă în scopul identificării tipurilor de situații personale care generează riscul abandonului școlar; realizarea unei Mese rotunde cu tema „Școala – Comunitate – Părinți”; realizarea cursului de formare „Școala – Comunitate” adresat profesorilor

care vor asista elevii incluși în programul de terapii cognitive A și B; editarea și lansarea unui „*Ghid de consiliere pentru profesori*” adresat celor care lucrează cu elevii având risc de părăsire timpurie a școlii; realizarea unor servicii de consiliere pentru părinți prin intermediul cursului „*Școala părinților*” susținut de către formatori agreați ai CCD Bihor; implementarea programului de terapii cognitive A și B adresat elevilor ce prezintă risc ridicat de părăsire timpurie a școlii; desfășurarea unor activități specifice pentru promovarea și îmbunătățirea abilităților sociale ale elevilor cu risc ridicat de abandon școlar; organizarea unei conferințe științifice pe problematica părăsirii timpurii a școlii; respectiv activități de audit financiar.

Activități desfășurate pentru profesori

O primă activitate la care au participat cadrele didactice ce urmau a fi incluse în proiect a fost *Desfășurarea campaniei de informare și conștientizare a elevilor privind importanța prevenirii părăsirii timpurii a școlii, precum și efectele pe termen lung ale abandonului școlar în viața individului adult*. Activitatea a fost programată să se desfășoare în lunile 2 și 3 de implementare a proiectului și a presupus editarea și tipărirea a 500 de pliante și a 40 de afișe conținând informații despre proiect și importanța participării elevilor la educația formală. Materialele promoționale au fost distribuite la sediul Universității din Oradea, al Inspectoratului Școlar Județean Bihor, precum și în cele 5 școli și comunități locale care constituie grupul-țintă al proiectului (Avram Iancu, Bogei, Cărsău, Leș, respectiv Șuncuiș) cu scopul informării și conștientizării elevilor privind efectele abandonului școlar, precum și impactul acestuia pe termen lung în viața individului adult. Activitatea nr. 4 a fost reluată în lunile 9 și 10 de implementare a proiectului și a presupus editarea și tipărirea celorlalte 2200 de pliante rămase restante. Rezultatele au fost reprezentate de cele 2700 pliante, 40 afișe, respectiv de numărul de elevi / părinți / profesori sensibilizați asupra problemicii în cauză.

Cea de-a doua activitate la care au participat o parte dintre cadrele didactice ce urmau a fi incluse în proiect a fost Masa rotundă cu tema „*Școală – Comunitate – Părinți*”, care, conform graficului de implementare a proiectului, a avut două ediții. Prima Masă rotundă prevăzută prin proiect s-a desfășurat la 25 octombrie 2010 (luna a 4-a), la ea participând 20 de specialiști în științele educației din Universitatea din Oradea, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Direcția de Sănătate Publică Bihor, Direcția pentru Protecția Copilului Bihor, Poliția de Proximitate Oradea, reprezentanți ai unor școli și comunități locale bihorene. A fost prezentat Raportul de cercetare privind analiza tipurilor de situații personale care pot genera riscul abandonului școlar la elevii din grupurile dezavantajate, fiecare participant putând să-și exprime punctul de vedere și soluțiile posibile pentru limitarea fenomenului. Cea de-a doua Masă rotundă prevăzută în proiect a avut loc pe data de 31 octombrie 2011 (luna a 16-a). La această activitate am invitat o serie de specialiști în științele educației și protecția copilului de la Universitatea din Oradea, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Direcția de Sănătate Publică Bihor, Direcția pentru Protecția Copilului Bihor, Poliția de Proximitate Oradea, reprezentanți ai unor școli și comunități locale bihorene implicate în proiect. Cu acest prilej, am analizat stadiul implementării activităților cuprinse în proiect referitoare la programul de terapii cognitive A și B, respectiv la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor din grupul-țintă în vederea atragerii acestora către educația formală. Specialiștii invitați ne-au prezentat punctele lor de vedere și împreună am încercat să propunem soluții pentru ameliorarea fenomenului părăsirii timpurii a școlii de către elevii aparținând grupurilor vulnerabile în acest sens.

Principala activitate desfășurată în cadrul proiectului și care i-a vizat exclusiv pe profesorii care constituie grupul-țintă al proiectului a fost Activitatea nr. 8 (*Realizarea cursului de formare „Școală – Comunitate” adresat profesorilor care vor asista elevii incluși în programul de terapii cognitive A și B*) – luna a 5-a (noiembrie 2010). La acest curs au participat 60 de cadre didactice din cele 5 școli incluse în program, activitatea având durată de o săptămână și finalizând cu obținerea unei diplome de participare. Tematica generală a cursului a inclus aspecte legate de comunicarea educațională, parteneriatul școală – familie – comunitate, strategii de atragere de fonduri către educație, modalități de implicare a comunității locale în procesul educațional etc.

Nu în cele din urmă, o activitate importantă adresată atât profesorilor, cât și altor specialiști în științele educației a fost reprezentată de organizarea unei *Conferințe științifice pe problematica părăsirii timpurii a școlii*. Cu prilejul acestei conferințe ne-am propus informarea și conștientizarea publicului larg cu privire la importanța rămânerii elevilor în sistemul educației formale, respectiv la efectele nocive ale părăsirii timpurii a școlii, iar, pe de altă parte, diseminarea rezultatelor parțiale ale proiectului, la finele primului an de implementare. Activitatea a debutat cu editarea, multiplicarea și trimiterea invitațiilor către potențialii participanți.

Sala identificată și amenajată pentru eveniment a fost pusă la dispoziție de Inspectoratul Școlar Județean Bihor. La conferință s-au înscris peste 45 de specialiști interesați să-și prezinte diferite comunicări științifice pe probleme ale prevenirii abandonului școlar. Au fost pregătite programe, pixuri personalizate și diplome pentru participanți. Evenimentul a avut loc luni, 20 iunie 2011, începând cu orele 16.00, la acesta luând parte 45 de specialiști în științele educației de la Universitatea din Oradea, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Casa Corpului Didactic Bihor, școlile implicate în proiect, Penitenciarul Oradea, Direcția pentru Protecția Copilului Bihor, Direcția de Sănătate Publică Bihor, alte școli din municipiul Oradea și județul Bihor. Au fost dezbătute probleme privind cauzele, efectele și modalitățile de preîntâmpinare a părăsirii premature a școlii (indiferent că aceasta este definitivă sau temporară), precum și modele de bună practică în acest ultim sens.

Rezultate obținute

În urma participării la cele două mese rotunde, la conferința științifică și a parcurgerii cursului menționat de către cei 60 de profesori, s-a ajuns la o concluzie extrem de interesantă. Astfel, profesorii par să fi conștientizat importanța menținerii elevilor în sistemul educației formale, aducând argumente consistente în acest sens, argumente ce se referă la efectele în plan formativ ale școlii asupra personalității elevului sub aspect cognitiv și emoțional. În caz contrar, cei mai mulți profesori au subliniat că părăsirea timpurie a școlii poate sta la baza instalării unor comportamente deviate cu efect negativ asupra întregii vieți a persoanei devenite adult.

Bibliografie:

1. BLÂNDUL, F. Consilierea părinților cu copii hiperactivi. În: Blândul V. (coord.). *Educația non-formală – de la teorie la practică*. Editura Universității din Oradea, 2008.
2. BLÂNDUL, V. și colab. *Școala, Șansa mea! Ghid de consiliere pentru profesori*. Editura Universității din Oradea, 2010.
3. BLÂNDUL, V. *Psihopedagogia comportamentului deviant*. București: Aramis, 2012.
4. SHAPIRO, S., SKINULIS, K. *Cum devenim părinți mai buni* (Parent talk): ghid practic / Traducere din limba engleză de Luana Schidu. București: Humanitas, 1999.

Prezentat la 15.01.2014